

Není ekzém jako ekzém

Označení jakékoliv vyrážky na kůži nebo různých svědivých skvrnek jsme si zvykli označovat jako ekzém. Jenomže ekzémů je mnoho druhů a mají různé příčiny, stejně jako je široké spektrum jejich závažnosti a léčby.

Kožní onemocnění nazývané ekzémem (dermatitida) je společný termín pro neinfekční záněty kůže, které nejsou nakažlivé. Způsobují svědění, zarudnutí, některé vytváří puchýře. Kromě dědičných dispozic mají na jejich vznik vliv různé látky v okolním prostředí, které přijdou do styku s pokožkou, vdechneme je nebo požijeme. Někdy trvají pár dní, jiné probíhají dlouhodobě a opakovaně se vrací, takže trápí člověka od dětství do dospělosti a ovlivňují kvalitu života jeho i jeho nejbližších. Nejde o závažné či život ohrožující onemocnění, ale často velmi nepříjemné a náročné pro psychiku.

Atopický ekzém (Atopická dermatitida - AD)

Patří mezi nejčastější a nejnepříjemnější chronické kožní onemocnění, které postihuje 15 - 20 % obyvatel. Jedná se o imunitní odpověď organismu na základě vrozené dispozice a projevuje se hlavně svěděním, suchostí kůže, bledostí nebo zarudnutím obličeje, olupováním kůže nebo puchýřky. Onemocnění nastupuje již v kojeneckém věku, někdy během dětství zmizí, jindy provází pacienta po zbytek života. K léčbě se používají místní imunomodulátory, které brání opakovanému vzplanutí ekzému. Každý nemocný se zároveň musí vyhýbat různým alergenům, naučit se ošetřovat si kůži a respektovat režimová a jiná omezení. Atopický ekzém často postihuje lidi, kteří trpí astmatem nebo sennou rýmou či obojím.

Kontaktní dermatitida (alergická nebo dráždivá)

Pokud přijde kůže do kontaktu s alergenem nebo dráždivými látkami, mohou tyto vyvolat ostře ohraničený zánět kůže, nejčastěji kolem rukou nebo na místě dotyku. Stává se to při styku s chemikáliemi, alkoholem v kosmetických přípravcích, při vdechnutí různých výparů, po požití kyselých potravin, ale také po kontaktu s látkami živočišného nebo rostlinného původu a kovy. K reakci může dojít opožděně třeba až po letech neustálého působení určité látky.

Fotoalergická kontaktní dermatitida

Po použití nějakého přípravku a následnému vystavení se slunci se může stát, že kůže zareaguje zčervenáním, otokem, někdy i puchýři, většinou provázené nepříjemným svěděním. Pro úspěšnou léčbu je nutné upustit od dalšího kontaktu se senzibilizující látkou při expozici světla. Při těžkých nebo rozsáhlých ekzémeh včetně těžkých zánětů se podávají hormonální přípravky, pro místně omezenou léčbu krémy či masti.

Seboroická dermatitida

Kvůli zvýšené tvorbě mazu a kvasinek se někdy objeví červená, šupinatá, svědivá vyrážka na temeni hlavy, obličeji nebo na trupu. Onemocnění ovlivňují klimatické podmínky, životní prostředí, nedostatek některých vitamínů i psychický stav. Jeho příčina není přesně známa, protože nemá žádný alergický podklad. Vyskytuje se u 5 % populace jak u kojenců, tak v dospělosti, nebo ve věku nad 60 let, a to především u mužů. Zvláštní skupinu tvoří HIV pozitivní pacienti, u nichž se toto onemocnění vyskytuje v 85 % případů a bývá prvním projevem HIV positivity.

Dyshidrotická dermatitida (Pompholyx)

Dvakrát častější u žen než u mužů se objevuje puchýřovitý typ ekzému, omezující se na prsty, dlaně a plosky nohou, který se projevuje popraskanými, často červenými šupinatými skvrnami a puchýřky naplněnými tekutinou nebo hnisem. Příčina není známa, ale často je toto onemocnění spojováno s kontaktním ekzémem.

Numulární dermatitida (penízková)

Častěji u mužů se naopak dostavuje chronický ekzém, který se vyznačuje suchou kůží a kulatými ohraničenými nesyvědivými skvrnami, hlavně na dolních končetinách. Jeho stav se velmi zhoršuje v zimních měsících. I když se uvažuje o alergii na nikl, příčina onemocnění dodnes není známa. Léčba spočívá v potlačování příznaků kortikosteroidy a hojivou kosmetikou.

Spálení sluncem (Dermatitis Solaris)

Příliš dlouhé vystavení se ultrafialovému záření může vyvolat spálení pokožky až do zánětu, který se projevuje zarudnutím až vznikem puchýřků. Kromě bolesti kůže se mohou objevit i bolesti hlavy, zimnice, horečka a zrychlený tep.

Fototoxická dermatitida (Dermatitis Phototoxica)

Ještě těžší forma spálení sluncem může vzniknout jako následek působení ultrafialového záření v kombinaci s některými léky či chemikáliemi.

Fytofotodermatitida

Další typ fytotoxické dermatitidy, která vzniká po působení chemikálií obsažených v některých rostlinách, postihuje např. zahradníky, zelináře, ale třeba i barmany připravující koktejly na slunci.

Lupénka (Psoriáza)

Onemocnění, které výrazně zhoršuje kvalitu života. U 95 % pacientů se objevují na kůži nad lokty, pod koleny, na trupu, v křížové krajině, na dlaních a ploskách, ve kštici nebo v místech kožních záhybů a na genitálu červené ohraničené vyvýšené plochy pokryté bělavými šupinami. Někdy se lupénka vyskytuje také na nehtech a u 5 – 35 % pacientů může postihovat klouby. Často mívá genetický původ. V nejzávažnějších, naštěstí vzácných případech, se mohou objevit neštovičky spojené do mokvavé plochy, při jejichž výskytu kůže pálí a onemocnění doprovází horečka, únava, zimnice, zrychlený tep a dech a za 2 - 3 měsíce může dojít k výpadu vlasů. Léčba zahrnuje promazávání kůže a léčebné koupele včetně užívání léků tlumících zánět. Často se využívá i fototerapie, důležitý je zdravý životní styl.

Léčba ekzémů je velmi složitá a jedná se většinou o dlouhodobý proces. U těch onemocnění, kde způsobuje ekzém určitá látka, je nutno se jí vyhnout, u ostatních určí způsob léčby dermatolog podle druhu ekzému.

